

**Mult stimate Domnule Președinte al Republicii Moldova,
Vladimir Voronin!**

Stimate domnule viceprim-ministru Victor Stepaniuc!

Onorată asistență!

Dragi colegi!

Astăzi ne-am convocat la ședința comună, consacrată totalizării activității noastre comune asupra ediției enciclopedice „Republica Moldova”. În față aveți lucrarea tipărită, conform deciziei ultimei ședințe a Colegiului de redacție de a aproba volumul pentru tipar, cu luarea în considerație a observațiilor, sugestiilor și propunerilor înaintate.

Necesitatea editării unei enciclopedii naționale a apărut în virtutea mai multor circumstanțe. După proclamarea independenței, în 1991, Republica Moldova a parcurs o perioadă importantă de afirmare ca stat. În viața socială, economică, politică și culturală s-au produs transformări radicale. Au fost înregistrate schimbări în mentalitate, s-a încetățenit principiul statului democratic și de drept, au fost reevaluate și reconsiderate multe fenomene istorico-culturale. În ajunul secolului XXI au survenit modificări calitative substanțiale în dezvoltarea științei, s-au afirmat noi discipline științifice atât în plan internațional, cât și național.

În aceste condiții a apărut necesitatea de a pune bazele cercetărilor enciclopedice naționale. În martie 2007 a fost emis Decretul Președintelui Republicii Moldova privind constituirea Comisiei naționale pentru pregătirea editării enciclopediei. În septembrie 2007 Guvernul a adoptat Hotărârea „Cu privire la crearea Instituției Publice „Enciclopedia Moldovei”. Prin această hotărâre în fața Academiei de Științe a Moldovei a fost pusă sarcina concretă de a pregăti enciclopedia națională universală în 10 volume.

În iulie 2008 a demarat lucrul organizatoric asupra pregătirii și editării volumului enciclopedic „Republica Moldova”. Mersul lucrului asupra manuscrisului a fost discutat cu regularitate la ședințele Biroului Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică. Au avut loc câteva ședințe ale Colegiului de redacție, alcătuit din 58 de membri, savanți cu renume din cele mai diverse domenii din țară și de peste hotare.

Fiecare membru al Colegiului a citit și a analizat compartimentele mai aproape de specialitatea pe care o reprezintă. De asemenea, au avut loc ședințe ale Comisiei Naționale pentru pregătirea Enciclopediei Moldovei.

Între timp, au fost întocmite recenzii fundamentale din partea Ministerului Economiei și Comerțului, Ministerului Finanțelor, Ministerului Administrației Publice Locale și altor structuri de stat. O parte din materiale a fost recenzată și avizată de către savanți și specialiști în domeniu. Majoritatea propunerilor au fost luate în calcul la pregătirea textului.

De menționat că pe parcursul elaborării lucrării au fost tipărite câteva variante de probă, conform standardelor și practicii internaționale. După

cum v-am informat, astăzi avem deja lucrarea editată – „Republica Moldova. Ediție Enciclopedică”, rezultatul muncii noastre comune.

Din cuprinsul lucrării se poate constata că volumul de față prezintă, de fapt, istoria țării noastre, dezvoltarea ei social-economică, politică și cultural-spirituală. Aici sînt prezentate condițiile naturale și geografice, caracteristica generală a țării și bazele constituționale ale republicii, politica internă și externă, sînt analizate evoluțiile demografice și procesele economice, potențialul intelectual și științific.

O atenție deosebită a fost acordată prezentării monumentelor de artă și cultură. O caracteristică amplă este realizată asupra sferei cercetării, educației și învățămîntului public.

Lucrarea include informații importante despre partidele politice și organizațiile neguvernamentale. Volumul este bogat ilustrat cu fotografii, tabele, desene, diagrame, schițe tehnice, hărți, care completează adecvat informațiile respective. Pentru ca lucrarea să fie cît mai atractivă pentru cititori, circa 30% din volumul ei a fost rezervat ilustrației, majoritatea fiind în variantă color.

Astăzi facem bilanțul muncii de un an de zile, de aceea se impun unele totaluri și concluzii. În pofida faptului că lucrarea a fost elaborată pe parcursul a doar unui an (conform practicii internaționale, o lucrare de acest gen se pregătește în 2-3 ani cu autori și editori experimentați), acest lucru nu a periclitat, în ansamblu, calitatea lucrării.

Este o lucrare unicat în domeniul cercetărilor enciclopedice prin faptul că, ținînd cont de condițiile în care se află republica noastră – diversitate de opinii, concepții, în acest volum s-a evitat principiul de a expune doar o singură opinie. De aceea la unele momente ale istoriei contemporane, care generează polemici, au fost prezentate mai multe viziuni. La baza lucrării au fost puse principii și valori precum echidistanța, obiectivismul, respectarea normelor deontologice și excluderea extremismelor de orice gen (politic, istoric, național, rasial etc.), imprimîndu-se astfel materialului un caracter descriptiv-informativ. Prin urmare, s-a realizat o lucrare echilibrată, cu mai multe opinii în anumite probleme, dar prezentate cu forța argumentului științific. Ne exprimăm speranța că ediția de față va deveni o lucrare de referință.

S-a încheiat un grup de autori care a demonstrat profesionalism, capacitate de analiză la macronivel și devotament adevărului științific. Aceștia vor colabora și în continuare cu Instituția Publică „Enciclopedia Moldovei” la pregătirea lucrărilor enciclopedice, atît cu caracter universal, cît și tematic. La elaborarea ediției enciclopedice au participat în calitate de autori savanți notorii din sistemul academic și universitar, specialiști consacrați din economia națională, experți în domeniu, oameni de cultură ș.a. Numărul total al autorilor este de 111, dintre care academicieni – 9, membri corespondenți – 1, doctori habilitați – 32, doctori – 53, fără grad științific – 16. Astfel, țin să-mi exprim convingerea fermă că actualmente dispunem de savanți de valoare, recunoscuți în țară și peste hotare, care pot

contribui concret la elaborarea și editarea unor lucrări enciclopedice universale și de ramură.

Atrăgînd cei mai valoroși autori din toate domeniile de cercetare, care contribuie la diseminarea cunoștințelor enciclopedice în plan național și internațional, s-au creat condiții pentru crearea în cadrul A.Ș.M. a unui cluster științifico-informațional cu largi perspective de dezvoltare. De altfel, Instituția Publică „Enciclopedia Moldovei” a stabilit deja relații de colaborare cu instituții enciclopedice din Ucraina, Belarus, Azerbaidjan, Tatarstan, Letonia, Estonia ș.a.

Lucrarea este unicat prin faptul că reprezintă, într-o formă sintetică, traiectoria istorică, culturală a Republicii Moldova și coordonatele actuale ale vieții sociale, economice. Volumul va sta la baza întocmirii glosarului pentru cele 10 volume ale Enciclopediei Moldovei.

Volumul enciclopedic „Republica Moldova” va fi tradus în limbile rusă și engleză și va fi difuzat prin intermediul misiunilor diplomatice în alte țări, înglobînd astfel valențele unei cărți de vizită a Republicii Moldova. În acest mod vom contribui la promovarea imaginii țării noastre pe arena internațională, la afirmarea ei în comunitatea europeană.

Vreau să mulțumesc tuturor membrilor Colegiului de redacție pentru că ați acceptat să puneți talentul și cunoștințele Dumneavoastră la realizarea ediției enciclopedice „Republica Moldova”, primei lucrări de acest gen apărută de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Un cuvînt aparte doresc să adresez autorilor, care, în condiții deloc favorabile, într-un timp foarte limitat au elaborat și pregătit materialele comandate, colaborînd strîns cu Instituția Publică „Enciclopedia Moldovei” pe parcursul pregătirii lucrării pentru tipar.

Acum colectivul Instituției Publice „Enciclopedia Moldovei” pregătește pentru editare variantele în limbile rusă și engleză ale ediției enciclopedice și lucrează asupra întocmirii glosarului pentru cele 10 volume ale enciclopediei universale.

Vă îndemn și în continuare spre o colaborare cît mai profundă pentru dezvoltarea cercetărilor enciclopedice în Republica Moldova.

Într-un ceas bun, dragi colegi, și sincere felicitări cu ocazia Zilei Independenței.